

Bộ tem đầu tiên về Bác Hồ năm 1946.

Bộ tem Bác Hồ năm 1970.

Tem thư Bác Hồ ôm Giáo sư Nguyễn Văn Hiếu.

Bộ tem kỷ niệm sinh nhật Bác năm 1967.

Tem thư Bác Hồ với thiếu nhi.

Hình tượng **BÁC HỒ** qua những con tem

Tem thư đang dần trở nên xa lạ, nhất là với giới trẻ. Là bởi trong thời đại bùng nổ công nghệ thông tin người ta đã dần bỏ đi thói quen trao đổi thông tin, giao lưu tình cảm qua những cánh thư dán tem. Thế nhưng tem thư vẫn để lại những ấn tượng đẹp, sâu sắc trong lòng nhiều người, đặc biệt là những bộ tem có hình Bác Hồ kính yêu.

Sau khi nước Việt Nam dân chủ cộng hòa ra đời tháng 9/1945, do còn khó khăn nên chúng ta chưa có điều kiện phát hành tem mà phải dùng lại những bộ tem cũ thời Pháp - tem Indochine, theo hình thức in để tên nước và giá tiền lên những con tem này. Tính từ bộ tem đầu tiên phát hành năm 1946 in hình Bác Hồ thì đến nay cả trong và ngoài nước đã có tổng cộng 131 bộ tem in hình Chủ tịch Hồ Chí Minh. Trong đó có nhiều bộ thuộc loại quý hiếm, luôn được các nhà sưu tầm tem tìm kiếm. Và đây không chỉ là hiện tượng hiếm hoi mà có thể coi là độc nhất trên toàn thế giới cho đến nay - kỷ lục được in hình trên tem thư nhiều nhất.

Tem in hình Bác Hồ qua từng thời kỳ lại thể hiện những chủ đề cũng như kỹ thuật in ấn khác nhau. Bộ tem chân dung Bác năm 1946 gồm 5 mẫu, in trên giấy tau mỏng mịn, với các màu xanh lá mạ, vàng, đỏ, lam, tím và do họa sĩ Nguyễn Sáng thiết kế dựa vào bức ảnh do nghệ sĩ Vũ Năng An chụp. Sau bộ tem này, còn nhiều bộ tem in hình chân dung Bác được phát

Tem thư hình Bác của Liên Khu V năm 1951.

hành, nhưng có lẽ hai bộ tem được quan tâm hơn cả là bộ in năm 1968 trước khi Bác mất và bộ in năm 1970 khi Bác qua đời được một năm. Năm 1968 tem về Bác Hồ thực ra có tới 2 bộ, nhưng chỉ có 1 bộ in hình Bác trên nên là cơ đó có tên "Tiến lên theo lời Bác dạy", bộ tem còn lại có tên "Làm theo lời Bác" trên đó có câu nói nổi tiếng của Người "Không có gì quý hơn độc lập tự do". Năm 1969 Bác Hồ đi xa, năm 1970 nhân 1 năm ngày Bác mất, bưu điện cho phát hành bộ tem gồm 3 mẫu chân dung Bác rất trang trọng, trong đó có hình chân dung Bác khi đọc Tuyên ngôn Độc lập.

Những bộ tem in hình Bác luôn trang trọng nhưng sinh động và đậm chất nghệ thuật có thể coi là những tác phẩm, những bức tranh đẹp để trưng bày. Là bởi từ người chụp ảnh đến các nhà thiết kế đã dồn hết tâm huyết và tình cảm của mình với Chủ tịch Hồ Chí Minh. Và với người dân cũng vậy, họ đón nhận những con tem in hình Bác ngoài công dụng gửi thư còn là thể hiện tấm lòng kính yêu Bác. Bộ tem hình Bác năm 1946 có giá chỉ 4 hào nhưng tại các bưu cục người ta tranh nhau mua với

giá 1 đồng vừa là để có hình Bác vừa là góp phần cho "Tuần lễ vàng" theo lời kêu gọi cứu đói của Người. Ở những vùng quê nghèo của miền Nam trong những năm chiến tranh, do điều kiện khó khăn người dân để tem có hình Bác ở trong ví, lồng trong khung thờ tại tư gia cũng như các đền thờ Bác tránh bị kẻ địch phát hiện.

Tem in hình Bác Hồ khá nhiều và luôn được các nhà sưu tầm tem chuyên nghiệp cũng như nghiệp dư tìm kiếm. Có những bộ tem về Bác cực hiếm, cực đắt như bộ tem Bác Hồ với các cháu thiếu nhi phát hành năm 1960, tem "Đấu tranh thống nhất" của tác giả Trịnh Quốc Thứ, in ảnh Bác Hồ với giáo sư Nguyễn Văn Hiếu, phát hành năm 1962, bộ tem chân dung Bác năm 1970... Đặc biệt bộ tem Bác Hồ với Liên khu V do huyện Hoài Nhơn (Bình Định) phát hành năm 1951 có hình Bác đủ chất lượng in và giấy không được tốt nhưng luôn là khao khát của những nhà sưu tầm. Vì vậy hiện bộ tem này lưu hành thị trường đại đa số là tem giả dù giá mua có lúc đến cả ngàn đô la 1 bộ. Cộng hòa miền Nam Việt Nam cũng có những bộ

tem rất quý về Bác như: Bác Hồ với phụ nữ Nam bộ, Bác Hồ tưới cây vú sữa... Sau ngày miền Nam giải phóng, nước nhà thống nhất, tem in hình Bác được phát hành đều đặn, có khi vài ba bộ một năm. Chủ yếu vào dịp kỷ niệm ngày sinh của Người, vào các dịp Đại hội Đảng, kỷ niệm các ngày lễ lớn hay kỷ niệm ngày thành lập ngành... Cho đến nay, ngoài 4 đồng tem trong nước in hình lãnh tụ Hồ Chí Minh là Việt Nam dân chủ cộng hòa, Mặt trận Dân tộc giải phóng miền Nam, Cộng hòa miền Nam Việt Nam và Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam thì còn khá nhiều nước in và phát hành tem về Bác. Đó là các nước: Cu ba, Ấn Độ, Liên Xô, Trung Quốc, Madagascar, Pháp, Đức, Lào...

Sưu tầm tem ở nước ta hiện đang được nhiều người quan tâm như một thú vui tao nhã. Ông Nguyễn Lương Hột, cán bộ hưu trí đang sống tại Huế, sau nhiều năm sưu tập hiện ông có trên 1.000 con tem in hình Bác. Ông quý nhất là con tem màu xanh, phát hành năm 1960 in hình Bác ôm Giáo sư Nguyễn Văn Hiếu. Ông Trần Hữu Huệ, ở thị trấn Núi Sập, huyện Thoại Sơn, tỉnh An Giang đã sưu tập tem về Hồ Chí Minh. Hiện ông sở hữu 2.000 con tem về Bác Hồ do Việt Nam và bạn bè quốc tế phát hành. Ông Huệ được coi là "vua" tem ở miền Nam hiện nay. Ngoài các con tem quý như "Tem quân đội" màu xanh lá mạ, phát hành ngày 3/11/1956, do họa sĩ Bùi Trang Chước thiết kế có giá 1 ngàn đô la, ông còn những con tem rất quý khác như Bác Hồ với Đại tướng Võ Nguyên Giáp, Bác Hồ với phụ nữ miền Nam... Ông Huệ đã hai lần đạt Huy chương Đồng tại triển lãm tem quốc gia với các bộ tem "Hồ Chí Minh đẹp nhất tên Người" và "Hồ Chí Minh cuộc đời và sự nghiệp".

Đề tài về Bác luôn được các nhà văn, họa sĩ, nghệ sĩ hào hứng, say mê thể hiện. Theo dòng chảy của thời gian, hình tượng Bác hiện hữu trên từng bộ tem, qua mỗi con tem sống động, gần gũi, trang trọng khiến chúng ta càng thêm yêu quý, kính trọng Bác nhiều hơn. Mỗi bộ tem về Người còn như một dấu mốc lịch sử, thể hiện tình cảm, sự quan tâm của Bác đến các giới, các ngành và mỗi người dân đất Việt. Hình tượng Bác qua những bộ tem là hình tượng của vị lãnh tụ suốt đời vì dân, vì nước, đẹp và ngát thơm như hương sen Đồng Tháp sẽ đồng hành cùng đất nước đến muôn đời sau. NGUYỄN KIM TUẤN